

Der er langt fra Tasiilaq til Nuuk – perspektiver på socialt arbejde på distancen

RESUMÉ

En udsendelse fra Danmarks Radio fremhævede i år alvorlige sociale problemer blandt børn og unge i Tasiilaq i Østgrønland – og udsendelsen fremhævede også alvorlige mangler i den sociale indsats. I udsendelsen hævdes det, at kommunen og dens ansatte ikke reagerede eller ikke reagerede tilstrækkeligt nok, når de modtog underretninger fra fagfolk. I denne artikel tager vi udgangspunkt i situationen i Tasiilaq gennem DR's udsendelse *"Byen hvor børn forsvinder"* – og med afsæt i en række kvalitative interviews med offentligt ansatte i byen. Vi anlægger et socialpolitisk perspektiv på temaet som en case ved bl.a. at se på situationen fra de offentlige ansattes perspektiv – og gennem analyser af mulige udfordringer i en del af en offentlig socialadministration, som dels skal udføres lokalt i Tasiilaq, og dernæst en distanceret efterbehandling på den anden side af Indlandsisen i Nuuk. Hvilke udfordringer giver det i den fremtidige beskyttelse af byens børn og unge?

Indledning

Tasiilaq¹ spillede i maj 2019 hovedrollen i Danmarks Radios Tv-program *"Byen hvor børn forsvinder"*. Udsendelsen gav et indtryk af et

Kevin Anthony Perry er uddannet socialarbejder i England og ph.d. i samfundsvidenskab fra Roskilde Universitet. Han har siden 2018 været lektor og afdelingsleder af Socialrådgiveruddannelsen ved Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet). Han har arbejdet og forsket i socialt arbejde med børn og unge de sidste 25 år.

Steven Arnfjord, lektor og leder af Afdeling for Samfundsvidenskab på Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet). Tak til Per Arnfjord for korrekturlæsning.

voldeligt og fortvivlet samfund og berettede, at hvert tredje barn blev seksuelt overfaldet, hver femte borger begik selvmord, og hvert andet barn havde en socialsag.

Programmet blev overvejende bygget op omkring udtalelser fra en skolelærer og en mor til seks. Under udsendelsen indsamlede moren underskrifter mod kommunens

manglede indsats overfor børn og unge – og snakkede med borgere fra byen, som havde været ofre for seksuelle overgreb. Udsendelsen fulgte endvidere læreren, som ønskede et møde med borgmesteren i Nuuk for at diskutere bekymringerne omkring den manglede socialfaglige indsats overfor børn og unge. Den nu forhenværende borgmester aflyste dog mødet uden forklaring, og læreren mødtes i stedet med den øverste embedsmand fra børne- og ungeområdet. Læreren forklarede, at hun sammen med kollegaer havde indsendt mange underretninger² til kommunen.

I en scene gennemgik og kommenterede læreren de i alt 109 indsendte underretninger. Læreren konstaterede, at hun ikke efter en eneste underretning erindrede, at et barn havde modtaget den fornødne hjælp. Det er kommunes underretningsteam, der sidder i Nuuk, som modtager og gennemgår underretningerne – og som skal reagere på hver enkelt underretning.

Baggrunden for udfordringer med at drive forvaltning på distancen

Med kommunesammenlægningen i 2009 blev den tidligere Ammassalik Kommune sammenlagt med Nuuk Kommune til den nye storkommune Kommuneqarfik Sermersooq (Sermersooq: kommenen med meget is/ indlandsisen) (Inatsisartut, 2007). Det var en sammenlægning, som man til at starte med ønskede i den tidligere Ammassalik Kommune – men efterfølgende har frustrationer over sammenlægningen resulteret i medie-reportager, hvor borgere og lokalpolitikere oplevede at blive overset af administrationen i Nuuk og ønskede Ammassalik Kommune genoprettet (Jakobsen, 2014; Jeremiasen, 2015; Lyberth & Møller, 2014).

Med til historien hører, at Østgrønland ikke som Vestgrønland ophørte formelt med at være koloni i 1953 – landsdelen blev sammen med Nordgrønland/Thuledistriktet, administreret af statsministeriet frem til 1967 (Dansk Institut for Internationale

Studier, 2007, p. 155; Redaktionen, 1966, p. 14). Særligt på grund af Norges krav på dele af Østgrønland indgik Danmark i 1924 det Eske Brun kaldte en norsk-dansk overenskomst (Østgrønlandsoverenskomsten), der løb frem til 1967 (Brun, 1966).

Østgrønlands oplevelse af at være fjernadministreret ligger derfor tættere i nyere historie end for resten af Grønland.

Det empiriske arbejde i Tasiilaq

Da TV-udsendelsen blev vist i Grønland, befandt Kevin Perry sig i Tasiilaq og havde allerede indgået interviewaftaler med kommunalt ansatte i dagene efter udsendelsen.

Formålet med turen var primært at høre om hjemløshed i Tasiilaq og de kommunalt ansattes erfaringer med at udføre socialt arbejde. Under opholdet blev interviewguiden derfor udvidet, så der også blev spurgt ind til tv-udsenselsen.

Artiklen her tager afsæt i data indsamlet fra feltarbejdet i Tasiilaq. Formålet med artiklen er at se nærmere på situationen i Tasiilaq set fra de offentligt ansattes perspektiver, samt at undersøge udfordringerne med at udføre socialt arbejde og beskytte børn og unge i et fjerntliggende samfund. Undervejs ser vi endvidere på situationen i et socialpolitisk perspektiv.

Seksuel vold og overgreb mod børn og unge

Seksuelt overgreb mod børn er en ekstrem alvorlig form for overgreb og kriminalitet. Det bør være en meget høj prioritet at gribe ind og beskytte børn – uanset hvilken form overgrebet tager (Corby, 2001).

Den seksuelle lavalder er 15 år i Grønland, hvilket betyder, at enhver, der er 15 år eller derover, og som har seksuel kontakt med et barn, der er under 15 år, overtræder loven. Desuden er seksuelle forhold mellem børn, deres forældre, bedsteforældre og søskende forbudt og straffes ved lov. Naalakkersuisut definerer seksuelle overgreb som:

“Handlinger af både fysisk og ikke-fysisk karakter, som barnet eller den unge ikke kan forstå eller misforstå, og som barnet ikke udviklingsmæssigt er parat til at give samtykke til. Ved seksuelle overgreb udnyttes barnets tillid af den person, der begår overgrebet, og barnets integritet krænkes” (Naalakkersuisut, 2018, p. 11).

De fleste seksuelle overgreb mod børn og unge sker indenfor familiestrukturen og begås af mænd og ældre drenge. Mænd og ældre drenge er også ansvarlige for de fleste seksuelle overgreb begået udenfor familiens struktur. De fleste ofre er piger, selvom drenge også bliver ofre for seksuelle overgreb (Perry, 2006).

Omfanget af seksuelle overgreb

Påstanden i tv-udsendelsen om at hvert tredje barn i Tasiilaq har været seksuelt forulempet kan kobles til nyere forskning på området, der antyder, at over en tredjedel af den grønlandske befolkning har været udsat for et seksuelt overgreb (Christensen & Baviskar, 2015; Lytken Larsen, 2019; Pedersen & Bjerregaard, 2012). Den citerede forskning er på linje med international forskning. Ifølge WHO's (WHO, 1999) undersøgelser udført i 19 lande rapporteres forekomsten af seksuelle overgreb til at gå fra 7% til 34% blandt piger og fra 3% til 29% blandt drenge. Seksuelle overgreb af børn er blevet betegnet som et omfattende europæisk problem (Pringle, 1998).

De kommunalt ansattes perspektiv

Interviewpersonerne blev blandt andet spurgt til situationen i Tasiilaq i forhold til børn- og ungeområdet – og om deres indtryk af tv-udsendelsen. Interviewdata viste, at mange børn og unge i byen oplevede et reelt svigt i deres dagligdag i form af seksuelle overgreb samt andre former for vold og omsorgssvigt³. Der er endvidere trusler om selvmord blandt børnene og de unge. Det blev under interviewene også tydeligt, at de ansatte har en stor sagsbelastning.

De kommunalt ansatte beskrev, at de største udfordringer i deres arbejde havde at gøre med selvmordstrusler. Mindst to gange om ugen kommer der beretninger fra andre fagfolk om selvmordstrusler. Øvrige henvendelser handlede om seksuelle overgreb, vold i hjemmet, alkoholisme, omsorgssvigt og ludomani.

En interviewperson udtaler:

”Ofte fortæller børn mig om forældres gambling, forældre der er alkoholikere, forældre der er voldelige, forældre der er arbejdsløse, søskende der har begået selvmord, om deres egne selvmordsforsøg, om deres venners selvmordsforsøg”.

Denne type fortællinger forekommer dagligt, og de ansatte prøver efter fyraften som en form for selvbeskyttelse at lukke dem ude af hovedet.

Under interviewene nægtede nogle af interviewpersonerne at kommentere på DR's udsendelse. Andre var af den opfattelse, at tv-udsendelsen ikke var helt korrekt – samtidig med at den heller ikke var langt fra virkeligheden. En interviewperson udtaler:

”[...] så viste den [udsendelsen] ikke et retvisende billede på afdelingens arbejde. Der var en kæmpe kritik af afdelingen. Vi er klar over, at der er kæmpe store udfordringer. Vi har kæmpe udfordringer – og det gælder især børn, der har været udsat for seksuelt misbrug og omsorgssvigt. Dem har vi så mange af – og så har vi forholdsvis mange børn anbragt udenfor hjemmet på baggrund af sociale udfordringer i Tasiilaq”.

Ifølge tv-udsendelsen var der i Tasiilaq mindst 500 aktive børne- og ungesager. En interviewperson fortalte, at der rigtig nok var ca. 500 sager i 2016, da den første tilsynsrapport blev lavet (Rasmussen, 2016). Men

Stemmingsbillede fra Tasiilaq (fotograf: Kevin Perry).

efter en gennemgang i 2016 var der ca. 250 aktive børnesager tilbage (resten var gamle sager, som ikke var arkiveret).

Under interviewene nævnes det løbende, at der er et kæmpe behov for ”flere kompetente hænder” i Tasiilaq.

Mangel på kompetente og kvalificerede medarbejdere & kompetente ledere

En ansat forklarede, at det også handlede om manglen på kompetente ledere af børne- og ungeområdet i hele Grønland. Ifølge vedkommende er manglen på dygtigt personale et landsdækkende behov, og ikke bare noget der er gældende for Tasiilaq. Det påvirker på en negativ måde kvaliteten af sagsbehandlingen. Forklaringen uddybes med manglen på

tilstrækkelige socialrådgivere i Grønland. Man burde endvidere se kritisk på den offentlige ledelse af børne- og ungeområdet i hele Grønland – for som vedkommende forklarede:

”Det kan godt være, at det er gode nok sagsbehandlere eller socialrådgivere, som bliver fremmet til ledere – men det er ikke ensbetydende med, at fordi man er en ’go’ sagsbehandler at man er også en ’go’ leder”.

Underretninger: Først den ene vej, og så den anden vej

En af de interviewede genfortæller, hvordan en underretningsprocedure foregår i Tasiilaq. Der er tale om en langtrukken proces, fordi alle underretninger skal sendes

til Nuuk, og det langsommelig gør sagsbehandlingen. Desuden forklarede vedkommende, at hvis underretningsteamet i Nuuk vurderede, at underretningen skulle videre i systemet – ja, så skulle den sendes videre til en fællesvisitation. Det foregår også i Nuuk.

Det er sket, at medarbejdere som sidder i Nuuk, og som skal foretage faglige vurderinger, ikke møder familien eller barnet. Derudover er der væsentlige sproglige forskelle mellem østgrønlandsk og vestgrønlandsk. En ansat uddyber det således:

”Når en underretning modtages, så vurderes der, om det skal medføre en socialfaglig vurdering. Den skal laves af fællesvisitationen, og den sidder i Nuuk, [...] så skal du gerne kunne snakke med forældrene og barnet, når man laver en undersøgelse. Det giver udfordringer for medarbejderne i Nuuk, der ikke taler østgrønlandsk. Og så har vi lavet et system, hvor de medarbejdere, der sidder i Tasiilaq, har den udførende opgave i forhold til at have kontakt med forældrene, barnet, institutionen og samarbejdspartnere. Der er ingen tvivl om, at kritikken også handler om at dem, der laver den socialfaglige undersøgelse, reelt ikke har muligheden for at danne deres eget indtryk af familien og barnet, som de laver socialfaglig undersøgelse på”.

Et ældre og et nyere IT-system

En interviewperson forklarede, at Kommuneqarfik Sermersooq opererede med to digitale journalføringssystemer⁴. Ifølge medarbejderen brugte man i Nuuk et nyere IT-system – men på grund af dårlig internetforbindelse i Østgrønland, så er medarbejderne her nødt til at brug et ældre IT-system. De to IT-systemer er ikke kompatible, hvilket hæmmede sagsbehandlingen og forlængede sagsbehandlingstiden. Interviewpersonen uddybede:

”Kommunen har et administrationsgrundlag for børne- og familieafdelingen – og problemet er, at når man arbejder med to systemer, der ikke snakker sammen, så gør det det endnu mere vanskeligt for os i Tasiilaq at lave underretninger, der sendes til Nuuk til underretningsteamet. Vi har et underretningsteam, der så vurderer underretningerne og kan gå ind og beslutte, om der skal udarbejdes en socialfaglig undersøgelse. Så sender de [underretningsteamet] det afsted til os – men, det system de bruger til at sende vurderingen til os – det kan vi ikke åbne – fordi de to systemer ikke kan arbejde sammen – så bruger vi en del energi på at scrolle frem og tilbage. Det er bare et eksempel på nogle af de vanskeligheder, der er”.

Beslutningskompetence på distancen

Et fælles tema, der handlede om beslutningskompetence og distance, dukkede op under interviewerne, når interviewpersonerne blev spurgt til, hvilke udfordringer de stod overfor til daglig. De ansatte syntes, at det var frustrerende, at der ikke var noget sted, der havde myndighed til at træffe akutte beslutninger i børne- og ungesager, da det gjorde processen meget langsommelig. En interviewperson forklarede:

”Ja, det er et stort problem her i Tasiilaq, at man ikke bare kan banke på fagchefens dør [...] og sige du skal træffe en afgørelse om dut, dut, dut – Det kan vi så ikke – Vi skal skrive det ned og sende en mail – og hvis mailen ikke fungerer, så er det med posten – så går der langt tid til de så få den – og så gå der lang tid, til der kommer svar”.

Interviewpersonen gav også et eksempel på en vurderet akut sag om seksuelle overgreb:

Tasiilaq (fotograf: Kevin Perry).

”Bare et eksempel, der kom en henvendelse fra [bygd] om seksuel misbrug af et barn. Der skulle foretages en hurtig handling for at beskytte barnet. Loven siger, at vi skal sørge for at beskytte barnets tryghed og sundhed. Vi skulle anbringe barnet hurtigt. Lige præcis i sådanne situationer er det fagchefen, der skal godkende det – og det er ikke på telefon. Det skal være skriftligt. Men, hvis du ikke kan komme i kontakt med fagchefen, så skal du træffe din egen beslutning her og nu og anbringe barnet udenfor hjemmet – Det er en overtrædelse af kompetenceplanen – du overtræder dine kompetencer [som offentlig ansat] – men altså som sagt, så tager vi balladen bagefter – for alle chefer sidder i Nuuk”.

Med en så omfattende organisationsforandring som en kommunesammenlægning, så ville det planlægningsmæssigt være forventeligt at se strategier, der trak tråde henover Indlandsisen. Der er sket visse forbedringer på det kommunale område, men det er ikke klart, hvordan Kommuneqarfik Sermersooq med et forvaltningsmæssigt hovedsæde i Nuuk opretholder et demokratisk service-niveau på socialområdet – også for Østgrønland.

I byerne på Østkysten har man haft omfattende udfordringer med at fastholde kompetent personale, og én løsning blev derfor, at kommunen i samarbejde med Socialstyrelsen oprettede et hold af rejsende sagsbehandlere (et såkaldt rejsehold). Et

Kommunebygningen i Tasiilaq (fotograf: Kevin Perry).

rejsehold kan dog næppe erstatte behovet for en lokalt forankret socialfaglig kompetence. Der findes et mantra om socialt arbejde, som lyder: *socialt arbejde er lokalt arbejde*. Det skal være socialrådgivere, som med tiden opnår et nært kendskab til lokalsamfundet. En særlig udfordring omkring fastholdelsen består i socialrådgivernes funktion som offentligt ansatte.

Socialrådgivere har som andre faggrupper, der arbejder med børn og unge, en skærpet underretningspligt til at gribe ind. De har med andre ord aldrig rigtig fri. Hos politiet, som stadigvæk hører under dansk lovgivning, har man løst dette ved, at politibetjente kun er et eller to år på en station, hvor der f.eks. kun er én betjent⁵. Dette – med at have en tvungen

rotationsordning – skulle forebygge udbrændthed eller selvvalgt jobskifte.

Lignende tiltag kunne iværksættes på socialområdet. En vedholdende og tilstedeværende socialfaglighed er andre steder beskrevet som helt central i opbyggelsen og sikringen af et socialt system som et velfærdssamfund (Arnfjord, 2014; McClelland, 2002).

Konklusion

Empiri fra Tasiilaq viser, at et stort mindretal af børn og unge lever under vanskelige forhold. Empirien finder sammenligninger mellem en tidligere tv-udsendelse og den oplevede virkelighed i Tasiilaq.

Distancen mellem Tasiilaq og Nuuk handler ikke kun om en geografisk afstand.

Data peger på en distance imellem kommunalt ansatte i Østgrønland og beslutningstagerne i hovedstaden Nuuk. Det hæmmer både fagligheden og nedsætter sagsbehandlingstiden. Der var på tidspunktet to inkompatible IT-systemer. De gav udfordringer for de pressede kommunalt ansatte i Tasiilaq. De to IT-systemer er stadigvæk inkompatible, men kommunen håber på at kunne løse dette i 2020. Efter tv-udsendelsen har Kommuneqarfik Sermersooq fået ny borgmester og ansat en ny fagchef i Tasiilaq, der har ledelsesansvaret for børne- og familieteamet og familiecentret. Man kan derfor sandsynligvis begynde at træffe flere beslutninger lokalt.

Den danske regering sendte i 2019 5,3 millioner i hjælp, som sandsynligvis skal bruges til et akutteam i Kommuneqarfik Sermersooq. Ifølge den danske Børne- & Indenrigsminister Astrid Krag så skal pengene bruges på fagfolk som psykologer, socialrådgivere og familiebehandlere – som skal hjælpe kommunen med at behandle de mange ubehandlede socialsager (Ritzaus Bureau, 2019).

Hvis man indkalkulerer løn og rejseudgifter, så vil 5,3 millioner dog næppe række langt. Det er nærmere et politisk symbolsk beløb. Endvidere er der planer om at etablere en ny taskforce under Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold, der skal hjælpe kommunerne med sagsbehandlingen *"ved store børnesager"* (Redaktionen, 2019).

Der er ovenfor tale om en mængde tiltag, som har et præg af akuthed og panik.

Det forekommer overordnet set, at det der mangler, det er en gennemskuelig socialpolitik. Dette har vi skrevet om i andre sammenhænge, hvor bemærkninger om en reel mangel på socialpolitikker er blevet nævnt i flæng. Det er i sig selv vanskeligt bare at sige socialpolitik og ønske sig dette – for i praksis er dette et institutionelt styringsredskab af selve velfærdsstaten, og også noget den politologiske sociolog Robert Goodin har beskrevet som:

"Not as a single unified unambiguous entity. It is instead a rag bag of programs only vaguely related and only imperfectly integrated"

(Goodin, 1988, p. 3).

Vi kan være enige eller uenige med Goodin, men man kan forestille sig fordelene i, at der fremlægges en sammenhængende politisk planlægning forud for ændringer, som påvirker velfærdspolitikken i Kommuneqarfik Sermersooq.

Befolkningen i Tasiilaq fortjener at få at vide, ligesom det øvrige samfund, hvad politikerne har af planer på området. Dette er en af de klassiske velfærdsstatsdiskussioner.

Sociologier som Harold Wilensky har understreget, at én af velfærdsstatens vigtigste opgaver er at udforme planer for at skabe mere økonomisk ligestilling – i det han kaldte det egalitære formål (Wilensky, 1975, p. 87). Det er næsten uomgængeligt, at hvis målet er, at man ønsker et velfærdssamfund – ja, så indebærer det et politisk ansvar løbende at se på det, som kaldes et institutionelt design. Man må stille sig selv spørgsmålet: Hvordan har man politisk tænkt sig at velfærdssamfundet skal fungere?

Det er på det springende punkt, at vi i Grønland mangler at se nogle politiske initiativer, som i det mindste arbejder på at integrere forskellige projekter og programmer i velfærdsstatstænkning. Det er særligt vigtigt, at vi ser nogle politiske initiativer, som f.eks. et politisk design, som har en fleksibilitet, og som kan ændres undervejs i forløbet. Det er i socialpolitikken særlig relevant (Goodin, 1998, p. 40).

En prioritet må være, at der skabes en reel formuleret strategi for socialpolitikken, og at socialpolitikken er forandringsparat, således at den kan evalueres løbende. Det ville informere f.eks. Kommuneqarfik Sermersooqs socialpolitiske miljø om udviklingen, så der kan træffes

beslutninger og omlægges strategier, der f.eks. tager højde for nye situationer som stigende sagstal og langsommelig sagsbehandling, når det handler om børn- og unge.

Fodnoter

- ¹Tasiilaq ligger på øen Ammassalik i det østlige Grønland og er omkring 100 km syd fra polcirklen. Tasiilaq har en befolkning på ca. 2.000 indbyggere. Navnet Ammassalik henviser til det distrikt, der inkluderer Tasiilaq og fem bygder (Kulusuk, Sermiligaaq, Kuummiut, Tiniteqilaq / Tiilerilaq og Isertoq). Der bor knap 3.000 indbyggere i distriktet Ammassalik. Efter kommunesammenlægning i 2009 var Tasiilaq kommune organisatorisk lagt sammen med Nuuk kommune og blev til storkommunen Kommuneqarfik Sermersooq. Tasiilaq ligger ca. 700 km fra Nuuk.
- ²Enhver borger har pligt til at underrette kommunen, hvis de får kendskab til, at et barn lever under forhold, der bringer dets trivsel, udvikling eller sundhed i fare (§15). Alle medarbejder der arbejder i kommunale- og sundhedssektorer har en skærpet underretningspligt (§16). Når kommunalbestyrelsen modtager en underretning, skal den inden en uge sende en skriftlig kvittering til den underrettende person.
- ³Læreren i TV-udsendelsen beskrev, at især alkoholmisbruket tog til omkring lønningssdag, hvor nogle udsatte forældre drak til de løb tør for penge.
- ⁴Dette er kommunen i skrivende stund ved at rette op på ved at indføre et fællessystem.
- ⁵Oplæg fra politimester Bjørn Tegner Bay på Ilisimatusarfiks *Marginaliseringskonference* i oktober 2019.

Litteratur

- Arnfjord, S. (2014). *Deltagende Aktionsforskning med Socialrådgivere - Empowerment af Grønlands oversete velfærdsprofession*. Nuuk (ph.d.-afhandling): Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab - Ilisimatusarfik - University of Greenland.
- Brun, E. (1966). *Østgrønlands-overenskomsten*. Grønland, (4), 127-136.
- Christensen, E., & Baviskar, S. (2015). *Unge i Grønland : med fokus på seksualitet og seksuelle overgreb*. Kbh.: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Corby, B. (2001). *Child abuse : towards a knowledge base* (2nd ed.). Philadelphia, Pa.: Open University.
- Dansk Institut for Internationale Studier. (2007). *Afviklingen af Grønlands Kolonistatus 1945-54 - En historisk udredning*. København: Dansk Institut for Internationale Studier.
- Inatsisartut. Landstingslov nr. 14 af 19. november 2007 om strukturreform af den kommunale sektor (2007).
- Jakobsen, S. K. (2014, October 27). Østgrønlandere føler sig overset. KNR.Gl.
- Jeremiassen, A. (2015). Vittus Mikaelson: Østgrønland bør være en selvstændig kommune. KNR.Gl.

- Le Grand, J. (2003). *Motivation, agency, and public policy : of knights and knaves, pawns and queens*. Oxford New York: Oxford University Press.
- Lyberth, J., & Møller, N. (2014, October 22). Byer på Østkysten vil løsrive sig fra Kommuneqarfik Sermersooq. KNR.Gl.
- Lytken Larsen, C. V. (2019). *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018 : levevilkår, livsstil og helbred : oversigt over indikatorer for folkesundheden*. Statens Institut for Folkesundhed.
- McClelland, C. E. (2002). *The German Experience of Professionalization - Modern learned professions and their organizations from the early nineteenth century to the Hitler era* (Paperback). New York: Cambridge University Press.
- Naalakkersuisut. (2018). *Naalakkersuisuts Strategi mod seksuelle overgreb 2018 - 2022: Kiiliisa - lad os sætte grænser*. Nuuk.
- Pedersen, C. P., & Bjerregaard, P. (2012). *Det Svære Ungdomsliv - Unges Trivsel i Grønland 2011 - En Undersøgelse Om De Ældste Folkeskoleelever*. København: Statens Institut for Folkesundhed.
- Perry, K. (2006). *To what extent are social work students in England and Denmark equipped to deal with child sexual abuse? A comparative discourse analysis between English and Danish social work education in relation to child sexual abuse*. *European Journal of Social Work*, 9(3), 375-377.
- Pringle, K. (1998). *Children and social welfare in Europe*. Buckingham: Open University Press.
- Rasmussen, I. S. (2016, April 5). Alvorlige sociale sager på halvdelen af børnene i Tasiilaq. KNR.Gl.
- Redaktionen. (1966, March 3). Grønlandsoverenskomsten - Norge ønsker driftelse på et bredt grundlag. *Atuagagdliutit*.
- Redaktionen. (2019, August 15). Ny enhed skal rykke ud til børnesager. *Sermitsiaq.Ag*.
- Ritzaus Bureau. (2019, September 26). 5,3 millioner i hjælp fra Danmark. *Sermitsiaq.Ag*.
- WHO. (1999). *Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, 29-31 March 1999*. Geneva: World Health Organization.